

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 74 (3236) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Lezárult a tuniszi harc első szakasza

Montgomery újabb hadianyagot szállít az arcvonalra. Angol gyújtógömbök szálltak le Svájcban

Zürichből jelentik: (B. T.) A tuniszi helyzetről jelentik Montgomery főhadiszállásáról:

A Mareth-vonal elfoglalása után Montgomery most a tuniszi harc második szakaszára készül. Páncélos előőrsek és különleges csapatok a Szax felé vezető utat kitapogatták és a szétosztottan elhelyezett aknákat ezreik eltávolították. Közben Montgomery újabb hadianyagot szállít az arcvonalra. — Outref vidékén rendezte főellátóstruktúráját. A 8-ik brit hadsereg — a jelek szerint — most a 12 napos kemény harcok után szünetet tartott. Azok a német és olasz csapatok, amelyek a

tengelyhaderők szárnyát védik, utóvédharcban állanak. Ezeknek a harcoknak az a céljuk, hogy az Guettar vidékéről kelet felé nyomuló amerikai csapatokat feltartóztassák. A hírek kiemelik, hogy az aknamezők itt az amerikai páncélkocsiknak is súlyos akadályt jelentenek.

Zürichbe érkezett jelentés szerint — mint a Pest írja — csütörtökön délután német légitámadás támadást intéztek Anglia keleti partvidéke ellen. A bombázásról tegnap éjjel kiadott angol jelentés a keleti partvidék több helyéről nagyobb kárt és több áldozatot ismert be.

Márciusban vívták a német tengeralattjárók a háboru eddig legnagyobb buvárhajócsatáját

Berlinből jelentik: (MTI) A Völkischer Beobachter a német buvárhajók márciusi sikereivel és az ennek hatása alatt álló ellenséges propaganda-tevékenységgel kapcsolatban a következőket írja:

Az ellenséges propaganda a télen még azt hitte, hogy elegendő az új hajóépítés számadatainak kiemelése és ezzel elterelheti a figyelmet a veszteségekről. A buvárhajók okozta márciusi hajótérvesztés következtében azonban a közvélemény elhátróintézkedéseket követelt egyre hevesebb formában. Ez

mutatja legjobban, hogy a kezdeményezés továbbra is a németek kezében van. A német buvárhajócsaták márciusban vívták a háboru eddig legnagyobb buvárhajócsatáját, és azt győzelmesen be is fejezték.

A Berlíner Lokalanzeiger azt írja, hogy az év első negyedében elsüllyesztett 1,8 millió tonnányi hajótér, ami 283 ellenséges kereskedelmi hajó elvesztését jelent, olyan hajóparknak felel meg, amely a háboru kitörésekor a 8-ik helyen állott a tengeri hajózással rendelkező hatalmak sorában.

Angol gyújtóléggömbök szálltak le Svájcban

Bernből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Svájc területén angol gyújtóléggömbök szálltak le. Erről Svájcban a következő hivatalos közleményt adták ki:

Csütörtökön éjjel után és este 17 óra-kor a szél gyújtóléggömböt, sodort Zürich városa fölé. Az első léggömbből gyújtófoládékkal telt 4 palack hullott ki. Mind a négy palack leesése helyén

tűz keletkezett, mivel azonban a közelében nem volt gyúlékony anyag, a tűz nem terejt tovább.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Rotterdam városában az ellenség bombázása ezernél több lakóházat pusztított el. Ezzel több, mint tízezer ember vált hajléktalanná. Az első jelentések szerint 180 halott és 400 sebesült az áldozat.

Az Edennel folytatott megbeszélésekről tájékoztatta Hull Litvinovot és a csungkingi külügyminisztert

Washingtonból jelentik: (B. T.) Hull külügyminiszter tegnap tárgyalt Litvinov szovjet nagykövettel és Soong csungkingi külügyminiszterrel. Mint hivatalosan közlik, Hull tájékoztatta őket az Edennel folytatott megbeszélésekről.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az Egyesült Államok hadügyminiszteriumának szám-

azonosító adatai szerint, 1943 első kilenc hónapjában az északamerikai katonai légitörzs tagjai közül 1750 ember halt meg repülőgépbaleset következtében. Az adatok nem tartalmazzák a polgári repülés áldozatainak számát, — ami szintén igen sok. Amerikai légügyi körök szerint a balesetek legnagyobb része a gépek gyári hibájából származik. A gépek ugyanis nagy sícséggel

szereztek meg a gépeket. Az illetékesek körleveleket intéztek a repülőgépgyárakhoz, amelyekben elrendelik, hogy

Anglia nem akarja nyilvános ülésén tárgyalni a tengeralattjárók ügyét

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az angol alsóház ülésén Churchill kijelentette, hogy teljesen lehetetlen a tengeralattjáró kérdés megvitatása, nyilvános ülésen. A továbbiakban közölte, hogy a tengeralattjáró háboru mostani állásában még zárt ülésen is gátlást érzene a kérdés teljes megvitatásában.

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Newyorki jelentés szerint a Newyork Times az Egyesült Államok és a Szovjetunió viszonyáról szóló vezércikkében azt írja, hogy Rooseveltnek Sztalinhoz intézett újabb meghi-

szigorú intézkedésekkel igyekezzenek elkerülni a sok áldozat drága életébe kerülő hibák megismétlődését.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A japán tájékoztatási hivatal közli, hogy Tojo tábornok, miniszterelnök április elsején a mandzsu fővárosba érkezett, hogy szerencsekívánatait fejezze ki a fiatal államnak a gyors előrehaladásáért és megbeszélést folytasson a mandzsu kormány vezetőivel.

vása egyike annak a sok amerikai fázadózásnak, amely az oroszokat rá akarja bírni, hogy vegyenek részt közös értekezleten. Ez a meghívás végleges cáfolata azoknak az állításoknak, amelyek szerint Amerika vonakodik Oroszországot egyenrangú nemzetként kezelni.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat közli, Lord Trenchard rádióbeszédében kijelentette, hogy a brit birodalom és az Egyesült Államok a jövőben a Szovjetunió segítségével légitámadást fogják biztosítani a békét.

Külföldi katonai attasék látogatása a nyugati erődvonalaknál

Zürichből jelentik: (B. T.) A német fővárosban lévő külföldi katonai attasé mint a Neue Zürcher Zeitung jelenti Berlinből, az elmúlt napokban köruton voltak a nyugati erődítmények vidékén, ahol alaposan megnézték a védelmi berendezéseket. A német hadsereg vezérének meghívására tett szemle alkalmával, amelyen a német véderő legkorszerűbb védelmi művet tekintették meg Hollandiában, Belgiumban és Franciaországban, a szövetséges és semleges országok katonai

attaséi megfelelő tájékozódást szereztek a német nyugati hadsereg utóképességéről. Megették a német hadsereg készenléti kötelekeinek gyakorlatozását is. A svájci lap szerint a védelmi berendezéseket 32 hónapig tartó nagyszabású munkával készítették. — Ugy látszik, hogy a háboru legutolsó tapasztalatai alapján létesített német nyugati védelmi rendszer a tökéletesség olyan fokát érte el, hogy a nyilvánossággal való közlése most más megengedhető.

Növekszik a zsidóellenes hangulat Angliában

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A londoni News Chronicle szerint Angliában növekszik az antiszemita hangulat. Főként Észak-Angliában érezhető a lakosság ellenszenv a zsidósággal szemben. Az itteni zsidó lakosok állítólag sokat szenvednek a lakosság ellenséges magatartása miatt. A rabbik kénytelenek voltak már a

szószékről kérni hivaikat, hogy ne viselkedjenek feltűnően a nyilvánosság előtt és ne élezzék ki a helyzetet. — Anglia többi részében is növekszik a zsidóellenes hangulat, aminek okát abban látják, hogy tulsok zsidó vett részt a zügkereskedelemben és ezzel lelkiismeretlenül kihasználta az angolok inéges helyzetét.

Tárgyalások folynak az új német-török kereskedelmi szerződés megkötésére

Ankarából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Clodius követ vezetésével 7 tagú küldöttség tárgyalásokat folytat Törökországban a német-török kereskedelmi szerződés megkötésére, miután

az eddig érvényben levő szerződés március 31-én lejárt. Hír szerint a tárgyalások hetekig is eltarthatnak. Az új szerződést valószínűleg a régi elvek alapján kötik meg.

Vasárnap lesz a legközelebbi jogász- egyleti előadás az ítélő- táblán

Nagyvárad, apr. 2. A Magyar Jogászegylet nagyváradi helyi csoportja 4-én, vasárnap fél 11 órakor ismét az ítélőtábla dísztermében rendesi meg előadást. Dr. Borbély Miklós, a nagyváradi kir. ügyészség elnöke a büntető per jog utolsó 20 évi fejlődését fogja ismertetni. Előadása dr. Angyal Pál február 20-iki előadásához kapcsolódik, aki, mint ismeretes, az anyagi büntetőjog fejlődését foglalta össze.

Dr. Borbély Miklós tárgysnak elméletileg is, gyakorlatilag is alapos ismerője. A büntetőjog alaki és anyagi részével magasba törő jogász pályájának kezdetén mint ügyvéd, majd mint várbíró királyi ügyész igen behatóan foglalkozott, sőt elnöki kinevezése előtt évekig dolgozott az igazságügyminisztérium büntetőjogi osztályán is. Számos közigazgatási tanfolyamon volt a büntetőjog előadója. Mint kiváló előadót már Nagyváradon is több ízben kérték fel jogi esakérdések ismertetésére. Előadása minden jogásznak komoly elményt ígér.

Az előadásra a jogászegylet érdeklődőket is szívesen lát.

Elutasította a járásbíró Komlós Aladár kárenyhítési keresetét

Nagyvárad, apr. 2. Komlós Aladár üvegkereskedő 60 ezer pengő erejéig kárenyhítési keresetét adott be a nagyváradi járásbírósnak a La Roche cég ellen a Szaniszló-utcai épületért, melyben jelenleg a közellátási hivatal működik. Komlós az ingatlant 1940 februárjában adta el a La Roche cégnek 2 millió 300 ezer leiert. Az ügyet most tárgyalta dr. Hegedűs Frigyes járásbíró és elutasította Komlós Aladár keresetét azzal, hogy Komlós az ingatlant 1921-ben vásárolta 500 ezer leiert, tehát amikor 40-ben eladta 2 millió leiert, nem vesztett az eladáson, hanem nyert.

A pernyertes La Roche céget dr. Ulferth József képviselte.

Érdekes egyébként, hogy ezzel a most befejezett perrel egyidőben ugyanezért a épületért ugy Komlóst, mint a La Roche céget perli a még korábbi tulajdonos. Ez a per jelenleg folyamatban van.

Vagyon Géza ismét gazdagabb lett 10 hónappal

Nagyvárad, apr. 2. Vagyon Géza neve ismerősen cseng azok fülében, akik elég gyakran megrövidülnek a törvényeségi tárgyalótermekben. Már a román megszállás idején kétszer volt büntetve lopásért s jelenleg is három és fél évi fegyházbüntetésének fellebbezése fekszik az ítélőtábla előtt.

Ezúttal ismét lopásért állt a nagyváradi törvényszék büntető egyesírósa előtt. Cselekményének tárgya ezúttal egészen csekély, mindössze 6 pengőt és egy ruhakéftét vitt el Magocsi Rózától, a lopás azonban megtörtént, s a többszörösen büntetett előélet súlyosbítoan nyom a latban.

A bíróság, az enyhítő körülményeket figyelembe véve, 10 hónapi börtönrre ítélte Vagyon Gézát, aki az ítélőben megnyugodott s így az jögerős.

Fiedler István és dr. Scheffler János püspökök bérmálnak májusban és júniusban a nagyváradi egyház- megyében

Egyszerűségeit kér a körlevél a püspökjárás ünnepségeinél

Nagyvárad, apr. 2. Május és június hónapokban bérmálás lesz a nagyváradi latin szertartású egyházmegyében. A bérmálást Fiedler István és dr. Scheffler János püspökök fogják végezni. A bérmálás május 2-án kezdődik Élesden. Ezután a bérmálás sorrendje a következő:

Május 2-án Élesd, 3-án Solyomkővár, 4-én Magyarpaták, 5-én Nagybárd, 6-án Mezőtelegd, 8-án Biharpüspöki, 9-én Debrecen, 10-én Bihar, 11-én Hegyközsécsatár, 12-én Hegyköztóttelek, 13-án Fugyivásárhely, 15-én Almásfegyvernek, 16-án Szalárd, 17-én Váradszentmárton, 18-án Uppalota, 19-én Köröstarján, 20-án Váradszőlős, 22-én Cséffa, 24-én Mezőbikács, 25-én Nagyszalonta, 26-án Kondoros, 27-én Békésszentandrás, 29-én Szarvas, 30-án Endrőd, 31-én Endrőd. Június 1-én Endrődészőlős, 2-án Gyoma, 3-án Békés, 5-én Mezőberény, 6-án Ujkigyós, 7-én Sopronyanya, 8-án

Daboz, 9-én Gyulavári, 10-én Sarkad, 13-án Nagyvárad, 14-én Békéscsaba, 15-én Gyula.

A bérmálás sorrendjét meghirdető körlevél utasításokat és figyelmeztetéseket is közöl a bérmáló püspök fogadására és a püspökjárással kapcsolatos ünnepségek tekintetében. A körlevél hangsúlyozza, hogy a bérmálással kapcsolatos templomi ünnepet minél fényesebbé és lélekemelőbbé kell tenni. Ugyanakkor minden más megnyilvánulásban apostoli egyszerűséget és a háborús viszonyoknak megfelelő mérték-tartást kér.

— Az étkezés mintaezerően egyszerű és rövid legyen. — írja a körlevél. — Felkészítendő, mint komolytalan és az evangéliumi egyszerűséggel ellenkező, okvetlen mellőzendő.

A bérmálással kapcsolatban a püspökök meglátogatják az útbacso népesebb leányegházakat és szörványokat is.

Jelentkezzenek a frontszolgálatosok hozzátartozói

Felkérem azokat a családtagokat, akiknek hozzátartozója frontszolgálatot teljesít, hogy lakóhelyükhöz tartozó, az alábbiakban megjelölt körzeti irodákban 1943. évi április hó 6. és 7-én délelőtt 9 és 12 óra között igazolással (parancsnokság által kiadott igazolás, vagy legutolsó keltezésű tábori lev. lap) jelentkezzenek!

I. körzeti iroda (Horthy Miklós út 36): Hegyközsárdobágy, Biharpüspöki, Körös, Sztarovecsky u. és Feleőtörkölyméről ut által határolt részek.

II. körzeti iroda (Vörösmarty utca 44.): Vörösmarty u., Körös, Hegyközsárdobágy által határolt részek.

III. körzeti iroda (Mátyás király út 91.): Velencei rész.

IV. körzeti iroda (Rulikovszky ut 4.): Körös, Vitéz u. és Váradszőlős által határolt részek.

V. körzeti iroda (Keszthelyi Zoltán utca 66.): Ósei-telep és Vitéz utca, Körös által határolt részek.

A Bajtársi Szolgálat nevében:
Hlatky Endréné.

Megkezdődött a biharpüspöki bőrelvonás ügyének tárgyalása

Nagyvárad, apr. 2. Ma délelőtt kezdte meg a nagyváradi törvényszék Várad-tanácsa Pápai Gábor biharpüspöki cipészmeister és tíz társa ügyének tárgyalását. Pápai Gábor közszükségleti cikk jogellenes elvonásának büntetettével védolja a királyi ügyészség azért, mert — a vádirat szerint — Biharpüspökben 1942-ben több alkalommal, börtalpat jogellenesen felhasználta azért, hogy megrendelőinek utalvány nélkül csizmat, cipőt készített, talpalást vállalt s ezzel a talpbört az igénybevétel elől elvonta. Ugyanakkor indítványozta a kir. ügyész, hogy a törvényszék vonjon felelősségre további tíz egyént közszükségleti cikk jogellenes elvonása által fennforogni látszó kihágás miatt.

Elsőnek Pápai Gábor hallgatta ki a bíróság. Tagadta bűnösségét s hangoztatta hogy nem szolgálta ki jezy nélkül az ügyben szereplő személyeket. Az

tény, hogy készített lábbelit ígéretre, olvasformán, hogy előre elkészítette a lábbelit, illetve talpalást sürgős esetekben de az utalványt utólag mindig megkapta. Mindössze hárman nem hozták el eddig az utalványt, de azok is azért mert még mindig nem kapták meg, a lábbelire viszont szükségük volt.

Arra a kérdésre, hogy hogyan vásárolta meg a szükséges bőrt, ha az utalványok: nem kapta meg a cenzúrák felettelekor, a vádlott azt mondta, hogy vannak, akik beadják hozzá az utalványt, miután azt egy hónapon belül ki kell váltani, de a lábbelit egyelőre nem csináltatják meg, mert pillanynyilag nincs rá szükségük. Az ilyen heverő utalványokat használja fel arra a célra, hogy a sürgős szükségleteket kielégítse.

A tárgyalás lapunk zártakor még tart.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Éjféle gyors.
BELVÁROSI: Az éjszaka leánya.
KORONA: Dzsarabub.
CASINO: Kecagó tarka tavasz.

Április 11-én lesz a Baross Női Tábor tavaszi divatbemutatója

Nagyvárad, április 2. Egyik legutóbbi számunkban megírtuk, hogy a Baross Női Tábor az idén is megrendezi tavaszi divatbemutatóját. A tavalyi nagy siker után ez a rendezés is a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot. A rendezőség vezetői, dr. Horváth Györgyné és dr. Kovács Sandorné először április 4-ben állapították meg a divatbemutató idejét, a közbejött akadályok miatt azonban későbbre kellett halasztani a bemutató időpontját. Április 11-ben jelelték meg most már véglegesen a divatbemutató napját.

A divatbemutatóra eddig a következő nagyváradi cégek jelentkeztek: Hedrich Richárdné szalonja, a Fiedler szalon, Paál Gézané Szabó Erzsébet, Nagy Rózsi, Zámbo Sándorné, Mágóriné Kátóna Böske, Földessy Sándorné, Czenker Szalon (diszmagyarral), vitéz Tolvaj Gyula, Bódi Béla, Tóth Sándor, Bíró Lajosné (Eszti szalon), Nyerges szalon, Nagyné Clariése Szalon és Veresné (Rigó Szalon). A szücsök közül: Halász Imre, Ungi Gyula és bőrdíszművészek közül Kiss István.

MAGYAR HŐSÖK

Marosi Ferenc hadnagy

A legvitégeosabb helyzetből szabadította ki egyik honvédszázadunkat a bolsevistákkal vívott harcok során Marosi Ferenc hadnagy.

1942 április 28-án elkezdődött harcokat vívtak kötelekeink Pizarjevka község körül. Az ellenség hatalmas tulerővel támadott, támadásával a helységben védekező erőket teljesen körülzárta, sőt az egyes honvédszázadokat is elvágták egymástól. Marosi Ferenc hadnagy zászlóaljsegédtiszt a szinte kilátástalan helyzetet látva, átvette az egyik súlyosan sebesült szakaszparancsnok szakaszát e azt saját elhatározásából ellentámadásra vitte. E szakasz élen rendkívül nehéz és súlyos harcokat vívott és szívós küzdelemben, helyenként kizitusában visszafoglalta az ellenség által már elfoglalt hidat. Ezt mindaddig tartotta, amíg az elvágott század a zászlóalj többi részeivel egyesült.

Marosi hadnagy vitéz és talpraesett fegyvertényével nemcsak vakmerő személyes bátorságáról tett tanúságot hanem megmentette a bekerített századot is a teljes megsemmisítéstől.

Kereszténymagyar

keresztény

magyarnál vásárol!

Csaknem teljesen ellanyhultak a bolsevista támadások a keleti fronton

Eddig még nem jutottak harci érintkezésbe Rommel főerejével az angolszász csapatok. Észak-Tuniszban Anderson csapatai megkezték a támadást

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A véderőparancsnokság jelentésének kiegészítéseként közlik, hogy az ellenség hajótéren a háboru kitörésekor, a lefoglalt külföldi hajókkal együtt 53 millió 860.000 bruttóregiszter tonna volt. 1943 március végéig a tengelyhatalmak 30.400.000 bruttó regiszter tonnányi hajóteret süllyesztettek el. Ezenfelül 2.500.000 tonnányi hajóteret megrognáltak. Így az ellenségnek az eredeti hajóteréből csak 21 millió tonnányi hajótéren maradt.

Pozícióharcok jellemzik a keleti arcvonalat

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harcterről: A keleti arcvonalat a pozícióharcok jellemzik, amelyek az állások megjavítását célozzák. A bolsevista támadások csaknem teljesen ellanyhultak az Ilmen-tótól délre. A kubáni hídfő északi részében a bolsevista támadások megfiúsultak. A németek itt 14 páncélost megsemmisítettek, 13 szovjet repülőgépet lelőttek, egy szovjet lövészszázaljat körülzártak és megsemmisítettek. A miuszi arcvonalon elfoglaltak a bolsevistáktól egy szívósan védelmezett helységet. A kurszki térségben és az oreli arcvonalakönyökben a bolsevisták meg erősítették sánck munkáikat. A szovjet támadásokat ezen a szakaszon a németek visszaverték, miközben több száz foglyot ejtettek, 18 páncélost megsemmisítettek. Vjaszma térségében a szovjet erőfeszítései sikertelenek voltak. Egy szovjet lövészszázad teljesen felmorzsolódott. Az Ilmen-tótól délre a német csapatok a szovjet egy nagy kiterjedésű bunkerfaluját kifüstölték és megtisztították. Német messzehordó ütegek lőtték Leningrád mellett a vasúti bevezetőket és fegyverkezési üzemeket. A robbanások nyomában kiterjedt tüzek keletkeztek. A Jeges-tengeren elsüllyesztettek egy repülőgépanyaggal megrakott hajót.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A Miusi arcvonalon a napokban az ottani lakossághól alakult kötelékek bocsátották erejüket a német hadsereg rendelkezésére a bolsevisták elleni harcra. A 800 főnyi kötelék sok tagja már is eredményesen harcolt a kommunisták ellen.

Fokozatos erővel, azonban döntő eredmény nélkül folytatódik Délkelettuniszban az amerikai és brit támadás

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Délkelet-Tuniszban a német-olasz védőállások átkarolására az amerikai és brit támadás fokozatos erővel folytatódik anélkül, hogy sikerült volna döntő eredményt elérni. sőt széles frontszakaszon eddig csupán a német-olasz biztosító erőkkel jutottak harci érintkezésbe a támadó csapatok és nem Rommel főerejével. Kemény harcokban sikerült egy brit egységnek a tengely biztosító egységein áthaladni. Német gépesített csapatok gyors támadással felmorzsolták a nyolc brit páncélcsoportot. Az amerikai támadásának súlypontja továbbra is a Maknassy el Guetar vo-

naltól keletre esett. Az amerikaiak nagy túlerőben lévő csapatokkal támadnak. Sikerült egy helyen betörni a német-olasz vonalakba, de a németek gyors ellenlökéssel a betörést elűzték.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1041. közleménye: Tuniszban az arcvonal északi és középső szakaszán rendkívüli hevesseggel folynak tovább a harcok. Ellentámadás során 172 foglyot ej-

tettünk és több ágyut, valamint páncélgépkocsit elpusztítottunk. A déli szakasz az arcvonal megrövidítését célzó hadmozdulatok következtében Gabest és El Hammát kiürítettük. Zuhanóbombázók ellenséges ütegeket és harcikosai táborhelyeket támadtak. Német vadászok légi harcok során 11 gépet lőttek le. A Földközi-tengeren egyik hajókaravánunk ellen intézett támadás alkalmával a kísérő

Abiod és Szedsene térségében a tengely rugalmas ellenállása megakadályozta az ellenség egységes felfejlődését

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A tuniszi harctér északi szakaszán a német-olasz harci csoport Abiod és Szedsena térségében olyan rugalmas ellenállást fejtett ki, hogy a brit erők és a francia segédes csapatok szerdán nem találtak alkalmat arra, hogy egységesen felfejlődjenek. Német

hadihajók három gépet lelőttek. Egy többmotoros gépekből álló amerikai kötelék bombákat dobott Cagliarira és környékére. A lakóházakban okozott nagyobb károkon kívül 60 halottat és 72 sebesültet jelentettek. Három gépet lelőttünk. Egy olasz gép nem tért vissza.

Bern. (Bud. Tud.) Észak-Afrikában a 8. brit hadsereg a Gabestől kiinduló partmenti úton északi irányban halad előre. Medua és Gudref megsemmisítése után bizonyos, hogy a sós mocsarak és a tengerpart közötti földszorosí Rommel nem szándékozott védelmi vonalra berendezni. Azt hiszik, hogy a tengely csapatok még további tervszerű kiürítést végeznek. Ezek között lesz Sfax is. A főzépső arcvonalon az amerikaiak széles arcvonalon támadnak. Észak-Tuniszban Anderson csapatai megkezték a támadást.

bombázók és csatarepülőgépek megsemmisítettek 13 harckocsit. A véres veszteségek, amelyeket a brit gyors csapatok szenvedtek, olyan súlyosak voltak, hogy a német és olasz egységek a brit támadást már néhány kilométeres előretörés után meg tudták állítani.

HAJNALI TÁMADÁS

— A honvéd haditudósító század közlése —

Csak itt, orosz földön lehet ilyen bolond idő. Ugyazólván óráról-órára változik. Olvadás, majd tagy, napfény, majd pedig hóvihár. Most éppen hóvihár dühög. Harmadik napja igyekeznek áttörni az itteni arcvonal-szakaszt a bolsevisták. Egész éjjel verették a tüzérséggel a hevenyészett állásokat. Valahol északon elszabadult a metsző hideg szél és őrlődjöngve járja a keringőt a végtelenbe vesző mezőkön. Versenyt tütyül a puszkagolyókkal. A parancsnokságon állandóan szól a telefon, jelentések érkeznek, jelentések mennek. A tulsó oldalon minduntalan felvölt a Sztalin-orgona s nyomban felel rá tüzérségünk. Néhányat már kilőttek az éjjel. Emellett tüzérségi párharc is folyik, készítik a támadást és idebent erőt gyűjtenek a bakák. A szellős fe-

dezekben dohognak a kis kályhák, zúgva ropog bennük a gyantaszagú kenyő, konzervek melegszene és jó magyar paprikásgulyás illata tölti be a levegőt.

Veszprémmegyei honvédek várják a hajnali támadást. Talán már egy óra múlva öre kell menni a bolsevistákkal s most nyugodtan esznek, élcelődnek, levelet írnak, vagy olvasnak.

Nehezen virrad. Otthon Magyarországon még éjjel van, amikor itt meghasad az ég alja. Egymásután mennek a futóárkokban a szakaszok és foglalják a helyeiket. Fehérleplek honvédek olvadnak bele a hóba. A tüzérség az erdő lövi, pedig már csak szilánkok és forgácsok maradtak a fából. Az aknák magasra vágják a fehér havat és a tagyos földet.

Előbb tehát meg kell várni, míg a szárnyakon elintézik a vörösöket, addig hadd jöjjenek előre, amíg tudnak.

Szuronyharc az erdőben

Mintha dróton rántanának meg minden katonát, felugranak, aztán lefekszenek. A szárnyak biztosítva vannak.

— Na most nekik!

A gyakorlati szabályzatban persze egészen más megfogalmazásban szerepel a támadási parancs, itt azonban ezt értik. Vége a tesztelésnek. Ez kell nekünk! A füleink már csak zúgnak, a szemek előtt egybeolvad minden és valami meghatározhatatlan hang tör elő a torkokból. A szárnyak kanyarodnak befelé és középen egyre tömörülnek, zsufolódnak a vörösök. A tüzérség most néma. Egy-két akna szól már csak, meg a kézigránatok durrognak bele a puszkaropogásba.

Egész vörös lesz a hó a robbanásoktól és csorog az emberekről az izzadság. A bolsevisták az erdő felé próbálnak kitörni, de sikertelenül. Mire új állásaiból újra megszólal a vörös tüzérség. Ez a vörös támadás is összeomlott vonalaink előtt. A támadók ott fekszenek eltörzultan, szétterpesztve, ahogy a halál megdermesztette őket a fehér havon. Néhány sebesültet cipelnek hátratele. Kovács őrvezető rajából négy ember hiányzik, ott találják őket araborulva.

Mennek visszafelé állásaikba.

Fölöttük átló a tüzérség.

Az egyik magyar odaszól a mellette levőhöz:

— Na most már megvirradt Lovaspalotán is!

Dr FURY LAJOS

Jönnek...

A bakák lekszenek és várnak. Az állások előtt hullámosra fujta a szél a havat. A géppuskák rövid időközben oda-odaereszt egy sorozatot az erdőbe. A test melege olvasztja a havat. Az idegen már megszokták a táncot és még az egész közeli becsapódásoknál sem rezdülnek meg.

Az erdő szélén most megmozdult valami feketeség, még nem látni jól, alig válik ki a hajnali szürkületből. Végigfut a szó:

— Jönnek...

A parancs: várni. Nem szabad elsielni a dolgot, jöjjenek csak egész közel a bolsevisták.

A vörös tüzérség az erdő elé lö, az utat akarja egyengetni a támadáshoz. A géppuskába befűzött heveder ernyedten lóg alá. Tüzérségünk pontosan belötte az ellenséges ütegeket, sorra elhallgattak, vagy új állásokba

vonulnak.

Már tisztán látszanak a vörösök. Mintha nem is emberek volnának. Kusznak előre a hóban. Az egyik bokorból megszólal a vörös géppuska és a bakák mögött sűrűn verdesi a havat. Kecskeméti őrvezető a géppuskás, a második rövid sorozattal kilövi a bolsevista puskást s utána csak úgy kedvtelésből odaenged még egy hosszú sorozatot és végigszórja a vörösöket. A szárnyakon már támadnak a mieink és egyellen hangzavarra olvad össze géppuska, golyószóró, kézigránát, akna s tombol, tombol az elkeseredett küzdelem.

Megjön a parancs. Előbb a szárnyakon kell végezni az ellenséggel. A bolsevisták frontális támadással csak ki akarják csalogatni a honvédeket az árkokból, hogy aztán oldalról géppuskával, aknával kaszabolják le.

Könyveket kér a sebesült katona

Előttem fekszik kórházi ágyán a katona. Az én betegem. Hozzám tartozik. Az ismeretlen magyar katona a lelkem testvére, az én vérem, hazám védője, életem őrzője. Hogy kezéből kihullott a legyver, nem az ő hibája. Az áldozat oltárán hullott a vére: értem, érted, mindnyájunkért.

Nem hiszem, hogy lenne közülünk olyan valaki, akinek nem lett volna betegsége, a betegséggel járó, szorongató, szívet facsaró aggodalma, szeretettel dédelgetett lábadozója. Leszünk, vágtyuk a kívánságát, szemerebbenésből kitaláljuk gondolatát és igyekeztünk megadni neki mindent, sokszor módunkon felül is, megváltva sok esetben féltve őrzött értékeinktől, csak hogy teljesíthessük a kívánságát, a vágtyát annak, aki nagyon kedves a szívünknek, akiért sok át nem aludt éjszakát imádkoztunk keresztül. Ilyen érzéssel a mieink a hadikórházak ápolói. A hadikórház sok-sok ágyval megtöltött terméi mindnyájunknak betegszobája.

Amikor pedig kéri szóval fordulnak felénk sebesültjeink, nem tudok szentebbet, szebbet elképzelni, hogy minden erőnkkel megpróbáljuk a kérést teljesíteni. Mit adhatunk olyan értéket, ami hasonló az ő áldozatukhoz?

Adások vagyunk, nagyon nagy a tartozásunk. De a becsületes adás igyekszik törleszteni.

És milyen szerény kívánságokkal fordulnak felénk sebesült, beteg katonáink! Ha tőlük a háza, a harcmező csak ennyit kért volna háborús áldozatnak, milyen könnyű lenne most a sorsuk! Hány édesanya szemét nem látványozná az aggodalom könnye, hány fiatal házastárs maradt volna zavartalan, boldog, hány kisgyermek várhatná háza minden nap boldogan az édesapját. De sajnos, tőlük sokkal többet követelt az élet, felet, épséget amely csak egyszer a miénk. És adták, mert tudták, hogy ez a kötelességük.

Hadikórházunk drága sebesült katonája könyveket kér. Kellemes időtöltésnek, hasznos szórakozásnak. Szeretne olvasni, elfoglalni gondolatát, amíg távol otthonától, szerető hozzátartozóitól, idegen városban várja a gyógyulást. Szívet, lelket ádító szellemi táplálékot kér. Könyveket, amikből tanul, a lelke nemesebb, jobb lesz. Egyszóval: olvasni akar.

Gazdálkodással, kertészettel, méhészettel, állattenyésztéssel foglalkozó könyveket is nagyon kérnek.

Amikor ezt a kívánságukat tolmácsoljuk Városi Társadalmának, egyben felhívjuk a figyelmet arra is, hogy nem ponyvaitradalmat kérnek. Nem rémregényekre, nem olcsó hitványokra van szükségük. Jó könyveket kérnek. Nem olyat, amit már a szemétre szántunk, hanem olyan könyvet, ami a mi szemünkben is érték. Ha adunk: jót és nemeset, ne pedig szemetet adjunk.

Adjunk vallásos tárgyú könyveket és szépirodalmi műveket. Utinaplókat, utalásokat, a mesék, a mondák színes világát nyújtó könyveket. Irodalmi irodalmat, amit fiuk számára irtak; gyermekkoruk, fiatalságuk boldog tavaszát fogják ezek visszahozni nekik.

És nagyon nagy szükség lenne társasjátékokra is. Sakk, dominó, malm — hisz olyan sokféle van — oda-

haza is kerül, ahol gyermekek vannak és már nem játszanak velük. Ezek is sok örömet, szórakozást nyújtanának.

Ugy a könyvek, mint a társasjátékok a nap bármely szakában átadhatók a Pray György-u. 5. szám alatti missziós irodában, vagy köznapokon délután 5—7 óra között a Nagyváradi Társadalmi Egyesületek Nemzeti Együttműködésének irodájában (Széchenyi-tér 1. szám alatti Árpád Lővészegyesület) ahonnan egyszerre juttatják el a hadikórház megbízott könyvtárosához.

Halló otthon!

„Tudatom, hogy én jól vagyok — értem ne aggódjanak“

Papp János honvéd üzen nagyváradi hozzátartozóinak

Ujabb tábori levelezőlap, újabb üzenet a frontról. Papp János nagyváradi származású honvéd jelentkezik rajta és üzen hozzátartozóinak. Halljuk csak, mit ír Papp János a messzi távolból:

„Tisztelt Szerkesztőség! Kérem a mélyentel Szerkesztőséget, hogy néhány sornyi üzenetem a legközelebb megjelenő lapban tegyék közzé. Üzenem Papp Jánosnéknak és özvegy Papp Jánosnéknak, hogy én jól vagyok, értem ne aggódjanak. A jó Isten megőrizt eddig minden bajtól és bizom abban, hogy továbbra sem fog elhagyni. Köszö-

Ne felejtsek el, amikor ezeket a sorokat olvassuk: olyan rövid az ember élete és olyan kevés alkalmat ragadunk meg, hogy másoknak örömet szerezzünk. A saját kis, önző életünknek a rajjai vagyunk, gyarló önzésünk mindig csak magunk felé húz. Győzzük le ezt az általános emberi gyengeségünket és járuljunk hozzá mindnyájan ehhez a szép társadalmi összefogáshoz. Fejezzük ki könyvek alakjában is a köszönetet, hálát fiainknak, akik itt a nagyváradi kórházban a mi fiaink lettek attól a naptól kezdve, hogy lábukat betették Várad minden nemes gondolatért, minden magyar ügyért lelkesedő városába.

SOLTÉSZ KALMANNÉ

Üzent a front!

A verseny befejezése alkalmából egyébként az országos ügyvezető elnök a következő levelet intézte dr. Tempfli István igazgatóhoz.

„Kedves Barátom!

Szívből gratulálok fiadnak az országos szellemi versenyen való szerepléséhez. Igen lelkesen és lelkiismeretesen dolgoztak és nagy örömmel szolgált, hogy egyleteink nagy mértékűségéből ti sem hiányoztatok. A fiúk szereplésén látszott az a lelkes munka, amelyet belefektetett fiad nevelésébe, amit ezuttal is háláan köszönök és a jó Isten áldását kérem további munkádra. Légy szíves szívből jövő gratulációmat mind elnök urnak, mind az egyesület vezetőségének, valamint a fiúknak tolmácsolni.

Miután az üzenetet közvetítettük, mi is üzenünk Papp János nagyváradi honvédnek messzi Oroszországba. — Uzenjük, hogy mindig szívesen látjuk levelezőlapjait és szívesen közöljük azokat lapunkban. A jó Isten segítse meg és hozza majd vissza épen, egészségesen.

Győző Nagyvárad, Kálló Ferenc Budapest, Krammarics Mihály Óbuda.

Szellemi szintverseny: 1. Hunyadi József Budapest 68 pont, 2. Mogyoróssy Győző Nagyvárad 67 pont, 3. Kiss Nándor Bácsalmás 65.5 pont.

Fogalmazóverseny: 1. Hunyadi József Budapest, 2. Mogyoróssy Győző Nagyvárad, 3. Horváth József Székesfehérvár.

Műkedvelőverseny: Pestkerületi egyletek részére vándordíj. Végleges nyerte Újpest. Országos versenyben: 1. Komárom, 2. Központ, Budapest, 3. Óbuda, 4. Békéscsaba.

Összetett egyéni versenyben első Kálló Ferenc Budapest, 2. Mogyoróssy Győző Nagyvárad, 3. Zschar Imre Komárom.

A verseny befejezése alkalmából egyébként az országos ügyvezető elnök a következő levelet intézte dr. Tempfli István igazgatóhoz.

„Kedves Barátom!

Szívből gratulálok fiadnak az országos szellemi versenyen való szerepléséhez. Igen lelkesen és lelkiismeretesen dolgoztak és nagy örömmel szolgált, hogy egyleteink nagy mértékűségéből ti sem hiányoztatok. A fiúk szereplésén látszott az a lelkes munka, amelyet belefektetett fiad nevelésébe, amit ezuttal is háláan köszönök és a jó Isten áldását kérem további munkádra. Légy szíves szívből jövő gratulációmat mind elnök urnak, mind az egyesület vezetőségének, valamint a fiúknak tolmácsolni.

Szíves mementóidat kérve, sok szeretettel köszönt:

vitéz Pintér József s. k.
m. kir. kormányfőtanácsos.
pp. kamarás, emök.”

Ilyen az igazi magyar kereskedő

Berényi Ödön nevét még kevesen ismerik kereskedőkörökben is. Kezdi ember, fiatal ember fiatal feleségével, kisgyermekkel. Nem régen jutott levegőhöz, amikor a Kossuth-utcai káptalani épületben takaros kis üzlethelyiséget kapott textilkereskedése számára. Addig pincé bódében harcolt a megélhetésért. Nem kedvezményezettje a „koreszmélnék”. Éppen csak annyit kapott, amennyi bárkit megilletett volna: helyet, levegőt. Ma azonban ez is nagy dolog a multtal szemben, azaz a multtal szemben, amelyben a rsidó túlsúly minden nemasidó próbálkozást már csirájában megfojtott. Berényi Ödönnek elég volt a hely és a levegő ahhoz, hogy becsületes munkájával meginduljon a magyar kereskedő rögös útján. Különösen becsüldendő ez most, a háborús viszonyok között.

Berényi Ödönnek tehát elég volt a hely, a levegő, hogy elinduljon. De mindennapi gondjai között is tud gondolni a közösség iránti kötelességekre. Üzlethelyiségének egyik mellékhelyiségét al-bárletbe tudta kiadni s az érte kapott 30 pengő bért a honvédesáldásoknak ajánlotta fel. Minden hónapban befizeti ezt az összeget a Fémeltőszágu Asszony akciójának esekklapjára.

Igen, ilyen az igazi magyar kereskedő. Mert Berényi Ödön megtehette volna azt is, hogy ügyességének, szerenésének számlájára írja a 30 pengőket. Sokan írják így most saját számlájukra a konjunktúra jövedelmeit s bizony sokan követhetnék Berényi Ödön példáját. Mert ilyen és csak ilyen lehet a jövő magyar kereskedője.

Nagyváradi fiúk sikeresen állták meg helyüket a Legényegyletek országos szellemi versenyén

Mogyoróssy Győző kitűnő szereplése biztosította Nagyváradnak a második helyet Budapest után

Budapest. Saját tud. A Magyarországi Katolikus Legényegyletek Országos Szövetsége március 26-án rendezte meg szokásos szellemi versenyét a legényegyleti ifjúság képességeinek megmértésére. Az országos verseny, amelyen huszonek egyjett közel nyolcvan résztvevővel indult élénk bizonyítéka volt annak, hogy a Legényegyletbe tömörült iparos és kereskedő ifjúság fárasztó napi munkája mellett milyen buzgó igyekezettel törekszik szellemi kincseinek gyarapítására.

Komárom, Alsógalla, Újpest, Dunaszérdahely, Békéscsaba, Mácslai, Székesfehérvár, Gyula, Tokod, Dorog, Beregszász, Nagyvárad, Ezer, Solymár, Gyöngyös, Marosvásárhely, Győr, Kiskunmajska, Jászényeszarva, Bácsalmás, Budafok, Óbuda és Budapest ifjai állták ki a nemes versengésre. A nagyváradi Legényegylet első ízben vett részt a versenyen. Fleisz Elemér és Mogyoróssy Győző képviselte városunk színeit.

A bírálóbizottságnak, amelynek tagjai Ónodi Ákos, a budapesti Nemzeti Színház tagja, vitéz Ferenczy István, Kiss György és Lehmann Ilona középiskolai tanárok, valamint Romhányi Tivadar, a budafoki Legényegylet világi elnöke voltak, ne-

héz dolga akadt, hogy az egész napou át tartó versenyben kiválasszák a legjobbakat.

A reggeli szentmise után vitéz Pintér József országos ügyvezető elnök nyitotta meg a versenyt, amelynek egyes számai a következők voltak: szavaló, szónok-rögtönző, szellemi szint-fogalmazó és műkedvelő verseny. A késő délutáni órákig elhúzódó verseny után este 7 órakor az egyet dísztermet zsúfolásig megtöltő érdeklődő közönség jelenlétében hirdette ki vitéz Pintér József az eredményt a díjnyertes versenyzők bemutatkozó szereplésével. A verseny a helybeli Legényegylet számára is szép eredményt hozott, tekintve, hogy

az összetett csapatversenyben Budapest után Nagyvárad a második helyet érte el, míg a harmadik helyen Komárom végzett.

Egyéni versenyekben az országos szavalóversenyen első lett Csongár József Budapest, 2. Mogyoróssy Győző Nagyvárad, 3. Perjés József Alsógalla. Díszoklevelet kapott Fleisz Elemér Nagyvárad.

Szónokverseny: 1. Zschar Imre Komárom, 2. Kálló Ferenc Budapest, 3. Klotz József Dorog.

Rögtönzőverseny: 1. Mogyoróssy

A magyar politika és a szociáldemokrata párt

— A Nemzeti Újság nagyfontosságú állásfoglalása —

Tegnap számunkban bejelentettük, hogy a „Nemzeti Újság” elvi jelentőségű állásfoglalását teljes terjedelmében közöljük. Ennek a bejelentésnek teszünk eleget az alábbiakban. Megjegyezni kívánjuk még azt, hogy a névaláírás nélkül megjelent cikk hivatalos katolikus álláspontnak tekintendő a szociáldemokrata párttal kapcsolatos kérdésekben. (Szerk.)

Mostanában megint sokat lehet olvasni a polgárság, értelmiség, munkásság és parasztság összefogásáról, ami általános nemzeti szempontból mindenkor helyes kívánság. — csak abban a fogalmazásban és keresztülvételben aggodalmas, ahogy az a szociáldemokrata, liberális, sőt még nemzeti irányú sajtóban is újabban jelentkezik. A lényege tudniillik az, hogy ezt az összefogást a munkásság részéről a szociáldemokrata párt keresztül képzeli el!... Maga a szociáldemokrata párt láthatóan erőfeszítéseket tesz az utóbbi időben, hogy az ipari munkásság körén túl próbáljon megint terjeszkedni a egyrészt a földművesnépből, másrészt az értelmiségből toborozzon magának híveket. Ez az ő szempontjából természetes, bár meglehetősen reménytelen kezdeményezés, hiszen alig hihető, hogy a magyar nép széles rétegeiben a marxizmus akár most, akár a jövőben még egyszer tömegeket tudjon megmozdítani. A keresztény magyar értelmiségről pedig ez éppoly kevésbé képzelhető el. A polgári körök sem így képzelik el, hanem valami homályos politikai szövetezést tervezgetnek, hogy a szabadságjogok és a demokratikus eszmények programja alapján helmi politikai Homunkulust hívjanak életre. A tényleges megvalósításról ugyan nem sokat beszélnek, hiszen nincs is olyan polgári értelmiségi pártjuk, vagy szervezetük, még kevésbé népies mozgalmuk, amely ilyen politikai szövetezés részvevője lehetne.

De hát vessük fel a kérdést, elképzelhető-e, hogy a keresztény és nemzeti irányú élő pártok, vagy szervezetek, vagy akárcsak eszlelmű mozgalmak a magyarországi szociáldemokrata párttal bármiféle okból és célból szövetezzenek a vele közös politikai akciókban vegyenek részt?

Kertelés nélkül válaszolunk: ennek sem célja, sem értelme, sem lehetősége sincsen!

A keresztény nemzeti politika sem most, sem a jövőben semmi közösséget a szociáldemokratákkal nem vállal: a kereszténység a nemzeti eszme és a polgárosodás veszedelmes ellenségeit látja a szociáldemokráciában. Ma is azt érzik, hogy Prohászka Ottokárnak tökéletesen igaza volt, amikor ezt a mozgalmat a kor nagy apostáziájának nevezte.

A magyar politikai történet pedig arra tanít, hogy akár keresztényirányú, akár liberális nemzeti politikások és pártok valaha a szociáldemokráciával összeálltak, mindig a rövidebbet buzták s csak a feltörő kor szerepét játszották a marxizmus számára — saját politikai céljaikkal esetleg homlokegyenest ellenkező irányban.

A keresztény nemzeti politika, az is, amely Szegedről indult el, az is, amely már régebben járt a szociális gondolat útján, igenis mindig kereste a megértést, a békét, az egyeztetést a magyar munkásság felé. Hogy ez nem tudott megvalósulni, annak éppen a szociáldemokrata párt politikája és magatartása volt oka, amely az összeomlás utáni két évtizedben minden alkalmat megragadott arra,

hogy a keresztény nemzeti rendszert Magyarországon megdöntse és eohasem volt hajlandó rá, hogy fenntartás nélkül nemzeti alapra helyezkedjék. Amikor pár év előtt jóhiszemű kísérlet történt arra, hogy a Szakszervezeti Tanács, mint a munkásság egyik érdekképviselője, amelynek szervezetében kétségtelenül nagy munkástömegek vannak, olyan határozatot hozzon, amely a munkásságot végre megszabadítsa az osztályharc és egyéb marxista teóriák bilincseiből s visszavezesse a nemzeti társadalom lelki közösségébe — ez a kísérlet megbukott, éppen a szociáldemokrata párt. A megszületett határozat pedig olyan fogalmazásban került a nyilvánosságra, hogy azt a nemzeti közvélemény s maga Teleki Pál akkori miniszterelnök kerekén visszautasította.

A keresztény magyar társadalom még alkalmi, akár csak egyetlen politikai célban való megegyezést sem tud elképzelni a szociáldemokráciával. A katolikus közvélemény nem felejtette el, hogy az Egyház lelkeseredettebb, leggyűlölködőbb ellensége a szociáldemokrata párt és annak sajtója volt. De nem felejtette el a szociáldemokrata pártnak a világháború vége felé közzétett programnyilatkozatát sem, amely szerint ők nem akarnak magyar Magyarországot! Aki tehát azt akarja, hogy Magyaror-

szág magyar maradjon, az nem szövetezhetik olyan párttal, amely dogmatikus merevséggel áll az Internacionálé alapján, az osztályharc gondolatát egy parciál fel nem adja s mindenkor a legnagyobb ellensége volt a történelmi és hagyományos Magyarországnak. Az alkotmányosságról, emberi jogokról, a szabadságról, egyenlőségről és testvériségről időnként megereztett marxista kiáltások nem tévesztik meg, mert ismeri, hogy a szociáldemokrácia ezekre vonatkozóan kétféle értelmezést tart raktáron. Az egyiket akkorra, amikor mint ellenzék vívja a politikai harcot, a másikat akkorra, amikor hatalomra jut, vagy közelébe fér a hatalomnak. A keresztény szociálpolitika sem kér a szociáldemokrata barátságát s nem hajlandó vele egy gyékényen árnulni. Sem az ipari munkásság, sem a földműves nép, sem az értelmiségi rétegek életkérdéseiben nem a szociáldemokrácia elvei és felfogása szerint akarja a jövőt, a társadalmi kiegyenlítődet és igazságosságot szolgálni.

Wolff Károly, aki a keresztény nemzeti gondolatnak ma is halhatatlan iránymutatója, egész életében a szociáldemokráciával kellett hogy megvívja legnehezebb harcát. A keresztény város-háza megvalósításának is hosszú időn át a szociáldemokrata párt volt a legfőbb

akadálya. Vasa József nagy szociális alkotásait a szociáldemokrata párt nélkül, sőt ellenére kellett hogy megvalósítsa, mert a párt a nagy szociális intézményekben is csak a maga erődrendezerét látta és építette ki.

Harag és gyűlölködés nélkül — az igazi keresztény nemzeti politika ezeket nem ismeri, — de teljes őszinteséggel és határozottsággal fordul szembe a keresztény és különösen a katolikus nemzeti közvélemény minden olyan kísérletezéssel, mely a szociáldemokrata pártot Magyarországon újra politikai tényezővé akarja előléptetni s a nemzet nagy megpróbáltatása idején fontos életkérdései körül bármiféle szerepet is szánna a magyarországi szociáldemokratáknak!

Semmiféle párt-parancsuralomnak nem hajlandó alávetni magát a magyarság, de jól tudja, hogy a szociáldemokrácia esetleges előretörése, vagy a hatalomhoz való hozzáférésközése a legridegebb, leggyógydalubb, legterroriztikusabb párt-parancsuralom érvényesülését jelentené. Hogy ez mit jelent, azt a szakszervezetek története és belső élete, a rokkant-egyesületi és fogyasztási szövetezeti botrányok különböző jelenségei eléggé megmutatták.

Az elmúlt husz év alatt minden kormány megbánta, ha valamiféle taktikai okból bármilyen megegyezést is kötött a szociáldemokratákkal. Ez a párt természeténél és soha meg nem tagdott elvi álláspontjánál fogva nem lehet szövetséges nemzeti irányzatoknak, vagy akármilyen keresztény politikának.

Hiábavaló és reménytelen a munkásság, polgárság, parasztság olyan össze-

Husvét előtt újabb hatszáz tehetséges falusi gyermeket választanak ki továbbtanulásra

Jól sikerült a próba az első csoporttal

Évente több ezer magyar tehetség kallódik el csak azért, mert a szülők nincsenek olyan helyzetben, hogy iskoláztathassák őket. A magyarság legtörszörösebb rétegét alkotó parasztság fiai a tanyai és falusi házakból a pénzhány és a távolság miatt nem juthattak abba a helyzetbe, hogy iskolákat végezzenek és ha arra alkalmasak, vezetői legyenek a társadalomnak. Ezen az évtizedes hibán, a magyarság szempontjából csaknem végzetessé válható hiányon segített a kultuszminiszter a múlt esztendőben, amikor megindította akcióját, amely az „országos magyar tehetségmentés” nevet viseli.

A tehetségmentő akciót két évvel ezelőtt egy kísérlet vezette be. Az ország különböző részéből kiválasztott tehetséges elemi iskolásokat a közeli kijelölt gimnáziumokba hívták be. Különböző lélektani módszerekkel kiválasztották közülük a 85 legtehetségesebbet és az első év leforgása után a diákok bizonyítványai igazolták, hogy az akció kezdeményezői helyesen jártak el a kiválasztáskor is.

A múlt év májusában a kísérletek tanulságai alapján megindult az akció teljes erővel. Egészen sajátos magyar módszerrel választották ki az iskolázásra érdemeseket, összesen hatszázat. Az arra érdemes jelölteteket a tanítók válogatták ki. Előzőleg még otthon a falusi, vagy tanyai elemi iskolában írásbeli dolgozatokat készítettek velük, azután az ország 75 gimnáziumában kitűzték a tehetségvizsga napját. A lakóhely szerint legközelebb

fekvő gimnáziumokban folytak le a vizsgák. Még az utazási költségeket is megtérítették s a vizsga napjain internátusi ellátást kaptak a gyerekek. Két napon keresztül alaposan megfigyelték a beküldött fiatal tehetségeket. Nemcsak szóbeli és írásbeli dolgozatokban adtak számot képességeikről, hanem még pihenőórákban is megfigyelték őket. Nem azt tanulmányozták, hogy a tanrendszerben előírt anyagból ki mennyit tud, hanem alkalmasságukat az emlékezés, értelem, képzeletlátás, a szabályfelismerés és képkapcsolás szempontjából vették vizsgálat alá. Például a fogalmazási feladatuk a következő volt: egy képet mutattak eléjük három percen át, utána fél óráig mindegyik azt és annyit írhatott róla, amit akart és amennyi eszébe jutott.

A vizsgák után a vallás- és közoktatásügyi miniszterium illetékes ügyosztályán feldolgozták a vizsgák eredményeit, jegyzőkönyveit s a legjobbnak bizonyult 600 magyar fiút behívték az ország 75 gimnáziumába elsőosztályos diáknak. Érdekes formában találták módot tanítváruk költségtérítésére. Valamennyi gimnáziumban mind-egyik diák a beiratási és tandíjon felül pótdíjat is fizet még pedig a jelesek és a jók 2 pengő 50 fillért, az elégségesek 5 pengőt, a javítóvizsgások 25 pengőt, az osztályismétlősök pedig 50-et. Az állami gimnáziumok tanulói által befizetett összegekből adódik az Országos Horthy Miklós Tehetségmentő Járulékalap. A katolikus intézetekből a katolikus, a refor-

mátusokból a református, az evangélikusokból pedig az evangélikus alap és ebből az összegből fizetik a tehetségmentő akció során iskolába került falusi diákok internátusi és tanulmányi költségét. A 600 közül csak az maradhat továbbra is iskolában, aki a főbb tárgyak felől legalább jeles osztályzatot ért el. Akik gyengébb, jórendű tanulók, azokat majd polgári iskolákban nevelik tovább.

Természetesen az akció évről-évre megismétlődik és az idén is megrendezik. Április 18, 19 és 20-án rendezik meg a jövő évben behívandó 600 tehetséges fiú vizsgáját. Egy fél év eredményeit lehet egyelőre csak áttekinteni s ezek mind az bizonyítják, hogy az akció jó úton halad.

Az elmúlt napokban a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban értekezlet volt, amelyen az ország valamennyi gimnáziumának tanárkiküldöttei tanácskoztak a tehetségmentő akció eddigi eredményeiről és módszereiről. Ennek alapján dolgozták ki az új vizsga feladatait, hogy az év szeptemberében újabb 600 magyar diák tanulhasson a középiskolákban. Három esztendő múlva, amikor majd a már említett alapokból nem tudják fizetni az akkori már megnövekedett számú tehetséges tanyai fiúk neveltetését, iskoláztatását, az állam veszi át teljes mértékben az akciót, gondoskodik költségvetése keretén belül arról, hogy évente jelentős számba nővelhesse az eljövendő magyar generáció tehetséges vezetőinek a számát.

boronálása magyar egység címén, amely mögött a szociáldemokrata párt hatalmi törekvése áll lebben. Aki jóhiszeműen akár a parasztság részéről, akár a polgárság, értelmiség részéről, a mult példából nem okulva, ebbe belemenne, hamarosan be kellene látnia, hogy olyan politikai szervezettel s olyan társadalmi és gazdasági iránnyal állt össze, amely nem mehet párhuzamosan a földműves magyar nép, a polgárosodott középosztály és értelmiség érdekeivel, még kevésbé pedig a nemzet nagy egyetemes történelmi hivatásával. A szociáldemokrata párt, amely nyílt tagadója volt mindig a keresztény elveknek, ellensége a vallásérkölesés oktatásnak és az Egyház tanító szerepének, örök ostromlója a szentistváni birodalom hagyományainak és ősi életformájának, — nem lehet képviselője sem az alkotmányos gondolatnak, sem a keresztény testvériségének, sem a magyarok egyenlőségének! De legkevésbé a szabadságnak, amelyet, mikor uralmon volt, — a legkíméletlenebbül elnyomott és megcsúfolt.

Csak mosolyogni lehetne azon, amikor az utolsó negyedezárad szomorú történelmi példái után ennek a mostani reménybeli szövetségének akarnak összekeresni a régebbi magyar politikában. Ilyen bizonyára jóhiszemű, de teljesen téves ítélet az, amikor a magyar parasztság, munkásság és értelmiség politikai szövetségének példájánál az egykori Justh-párt választójogi ligáját akarják odaállítani. Először is tévedés, hogy ez lett volna az első magyar politikai elgondolás, amely parlamenten kívüli politikai erőcsoportokhoz, jogtalan tömegekhez akart volna nyulni s bennük keresett szövetségeket az úgynevezett demokratikus haladás érdekében. Ezt Justh Gyula és a Justh-párt előtt már évekkel előbb megtette a Fejérváry-kormány, amely az általános egyenlőség és titkos választójogi jelszavával szövetséget kötött az akkori szociáldemokrata párttal — szemben, a nemzeti ellenállással, a koalícióval s az akkor pásejvitába vonult Tisza Istvánnal és pártjával szemben. A Fejérváry-kormány belügyminisztere: Kristóffy József, — akinek történelmi szerepét, politikai tudását és vitán felül álló hazafiságát nem látták meg a kortársak s a politikai harc gyűlölete az utókor előtt befektetette, — hatalmas koncepcióval akarta megváltoztatni akkor a magyar politika konstrukcióját. Tapasztalnia kellett azonban neki is, hogy a szociáldemokrata párt igen megbízhatatlan szövetséges s noha akkor a korona volt az, mely a népjogok kiterjesztése mellett foglalt állást, mégis a szociáldemokrata párt lett a magyar királyság legfőbb ellensége, bomlasztója s az októberi lázadás előidézője és részese.

A Justh-párt és a szociáldemokrata párt által létrehozott választójogi liga, amelyben rövid ideig néhány jóhiszemű néppárti képviselő is részt vett, semmi másra nem volt jó, csupán hogy a szociáldemokrata pártot kiszolgálja s az ő politikai érdekeit a nemzet belső békéjéért s a demokratikus haladás fokozatos fejlődését megbontsa és lehetetlenné tegye.

Nagyon jól tudjuk, mivel tartozik mindenki az elhunytak iránti kegyeletnek, de ez ellen az véti a legnagyobbat, aki egy-egy halott szerepét olyan felmagasztosításban akarja ma elhitetni, amely merőben valótlan és téves. Justh Gyula becsületes, derék, jó magyar ember volt, akit azonban fékezhetetlen vérmérséklete s politikai szenvedélye igen szerencsétlen szerepre juttatott nemcsak az általános magyar politika, hanem magának a függetlenségi gondolatnak szempontjából is. Profétának, politikai látóknak, providenciális államférfiúnak megtenni utólag nem jó szolgálat az ő emlékezetének, mert kihívja a tárgyi-

lagos történelmi bírálatot személyi gyűlöletei és politikai baklövési fölött. Justh Gyula nem volt félreismerés és elnyomott politikai lángész, akit az utókor felfedezhet és igazolhat. Jóhiszemű, lelkes, tisztakezü, a konokaságig meggyőződéses férfi volt, de igen korlátozott szellemi képességű, meglehetősen közepes műveltségű ember, a politikai gyűlöletben féktelen s a hatalomvágyban erőszakos egyéniség. Igen tiszteletre méltó gesztusnak tetszhetik, hogy egykor eldobta magától a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot, de aki a kor történetét jól ismeri, az nem felejtetheti el, milyen súlyos felelőségek terheltek éppen a függetlenségi párt kormányképességének megsemmisítése, egyéniségének felrobbantása és s nagyjelentőségű — később soha vissza nem térő alkalmakat megragadó — kiegyenlítő-désnek megakadályozása körül — a nemzet és uralkodója között.

A szociáldemokráciával való szövetségie sokkal közelebbi és sokkal el-

Április 9-én DOHNÁNYI ERNŐ

egyetlen hangversenye a Református Kulturpalotában.

Jegyek 8, 6 és 4 P. Előjegyezhető az Idegenforgalmi Hivatalban

venekben élő történelmi példa van: Károlyi Mihálynak, a polgári radikálisoknak és a szociáldemokratáknak az a szövetsége, amely az úgynevezett nemzeti tanácsban és az októberi forradalomban jutott célhoz. Nem akarunk beszélni arról, hogy a Károlyi-párt voltaképpen nem volt más, mint a korábbi Justh-párt, amely a vezér halála után Károlyi Mihályban kereste és találta meg vezetőjét, csak egyszerűen rá akarunk mutatni annak a mélyeséges bizalmatlanságnak okára, amely a keresztény magyar társadalomban és a keresztény nemzeti közvéleményben minden szociáldemokráciával való kacétkodás és

szövetség gondolatával szemben elevenen él és soha megváltozni nem fog. A szociáldemokrata párt kezdettől fogva kirekesztette magát Magyarországtól, amikor nem akart többé Magyarországot! Ismétljük tehát, aki magyar Magyarországot akar, az nem menethet együtt, nem küzdhet együtt, a legszebb célokért sem, a szociáldemokrata párttal, amelyet a nemzeti keresztény közvélemény sem a multért föl nem ment, sem a jelenben nem akar vele semmi közöséget, sem a jövőt nem hajlandó könnyelműen rábízni bármiféle közreműködésére.

Nagyvárad régi ipari életéről tartott előadást Udvarhelyi Károly dr egyetemi tanár

A mult megszabja a jövő fejlődés irányát is

Nagyvárad. „Nagyvárad, Erdély kapuja” címen tartott előadást csütörtök délután az Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság által rendezett szabadegyetem keretében Udvarhelyi Károly dr egyetemi tanár. A város közönségét természetesen érdeklő előadás iránt a már megszokott érdeklődés mutatkozott ismét s különösen sok középiskolást, főként lányokat láttunk a hallgatóság sorában. Az előadáson megjelent Hlatky Endre dr főispán is, aki tudvalevően minden nagyváradit vonatkozóan tudalmi, vagy más irányu megmozdulásnak a legbuzgóbb népszerűsítője és kitünő ismerője ennek a városnak, melynek hivatali tisztsége révén immár több, mint két esztendeje az élén áll. A főispán előadás közben írásai- ban lapozgatva maga is jegyzeteket készített, nyilván a Nagyváradra vonatkozó eddigi feljegyzéseit egészítve ki.

Az előadó mindenekelőtt ismertette azokat a földrajzi és történelmi tényezőket, melyek Nagyvárad helyzetét a multban kijelölték és jelenleg is meghatározzák. Néhány szóban vázolta a honfoglalás korabeli állapotokat az országnak ezen a területén s őseinknek azt a kiváló hódító készségét, mellyel nem csak ellenfeleiket igazták le, de a tájat is uralták. Rátért ezután a város gazdasági, ipari és kereskedelmi jelentőségére hangsúlyozva, hogy az egykori feljegyzések szerint Nagyvárad már a 15-ik század közepétől jelentős ipari város volt.

Ha Nagyvárad helyzetét világviszonylatban szemléljük — folytatta ezután — úgy találjuk, hogy fekvése hasonló a kikötő városok elhelyezkedéséhez. Az alföldet tengernek képzelve — ez annál is könnyebb, mert a geológiai korszakban ezt a területet valóban víz borította — érthetővé válik előttünk: az ipar mellett miért éppen a kereskedelem fejlődött ki ebben a városban. A kereskedelem fejlődése ugyanis a kikötő városok jellegzetes sajátága s ebben Nagyvárad a tengerparti városok kivül leginkább és még hasoulóbban a si-

vatag szélén fekvő Bagdad városával osztozik.

Nagyvárad feladata egyébként — mondotta Udvarhelyi Károly dr — nem csupán kereskedelmi, de szellemi kapcsolat teremtése is az Alföld és Erdély között.

A szellemi hidalkotás annál is inkább kötelező, mert hiszen Nagyvárad a középkorban Európa egyik legműveltebb, legkultúraltabb városa volt. A püspökség itt készítette el a Kolozsváry-testvérekkel Szent István, Szent Imre és Szent László szobrát s ezek a szobrok, mint ismeretes nem egyszerű domborművek, hanem teljes alakzattal bíró műalkotások voltak. Szent László aranyozott szobra s a többi rendkívüli műérték a török dúlásnak sajnos áldozatul esett s Nagyvárad azóta sem támadt fel teljes egészében olyaná, amelyennek valamikor mutatkozott. Kulturigényeit és kulturképességeit azonban nem sikerült csirájában kiirtani s ez az, ami a város szellemi jövődjének szinte biztos záloga.

A kitünő előadó ezután ismertette Nagyvárad néprajzi helyzetét megállapítva, hogy míg mintegy harminc esztendővel ezelőtt Nagyváradnak 58 ezer magyar és mindössze 3 ezer idegen, nagyrészt román lakosa volt, ad-

dig az 1930-ban megtartott népszámlálás idején — bár a magyarság tartotta eredeti lélekszámát — a románok 3 ezerről 17 ezerre szaporodtak, ami főként az idegen megszállás következményének és a vele kapcsolatos beszivárgásnak tulajdonítható. A város azonban magyarságát nem csak számbeli, de szellemi téren is megőrizte.

Ami a jövőbeni célkitűzéseket illeti: — mondotta végül — Nagyvárad célja csak egy lehet: hogy itt, az Alföld szélén továbbra is összekapcsolja az alföldi magyarságot a keleti magyarság rétegeivel. Az ifjúság pedig ismerje meg az ország történelmével párhuzamban ennek a városnak történelmét. Ennek ismerete ad majd erőt és kitartást a jövőre, melynek jelmondata lehet az a mondás, amely az új székesegyház alapkövének letételekor vált szálló igévé:

„Emeld fel a fejed Nagyvárad, mert az új alapköv letétele nem csak székesegyházad, de Nagyvárad újjá-születését is jelenti.”

A nagyszerű előadást Vidor József, az Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság titkára köszönte meg az előadónak s egyszerismint bejelentette, hogy a szabadegyetemen legközelebb dr Hlatky Endre főispán tart előadást.

Új egységes árrendszert vezetnek be a vendéglátó iparban

(MTI.) A hivatalos lap pénteki száma közli a közellátási miniszter rendeletét a vendéglátó iparban új egységes árrendszer bevezetéséről. A vendéglátó ipari üzemeket négy csoportba osztották. Az első csoportba tartoznak a budapesti, a második csoportba a nagyobb vidéki városokban lévő, a harmadik csoportba a kisebb városokban és nyaralóhelyeken lévő, a negyedik csoportba a többi vendéglátó üzemek. Az üzemeket ezenkívül négy osztályba sorolják. A rendelet az osztályok között megfelelő különbséget tesz és azt összességében megállapításában is közli. Közli a rendelet az összes ételek árait, valamint az ételek legkisebb anyag mennyiségét. Igen fontos rendelkezés, hogy a menü-rendszert délből és este is általában kötelezővé teszi. A bornál az eddigi haszonkulcsot érvényben hagyja a rendelet, míg a sörre vonatkozólag megváltoztatja.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 NYILÁGI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkszámának
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nemadunk vissza.

DR. GERINCZY PÁL JÁSZÓVÁRI PRÉPOST NAGYVÁRADON. Szerdán Nagyváradra érkezett dr. Gerinczy Pál, a premontrei kanonokrend prépost-prélátusa. Két napot töltött városunkban s több hivatalos ügyet intézett el. Különösen a rend vagyoni ügyeiben tárgyalt, majd meglátogatta Telepy Marcell várad-egyházplébánost, akinek sikeres operációt hajtottak végre. Majd csütörtökön délután Budapestre utazott dr. Gerinczy Pál prépost, ahova római látogatásával kapcsolatban kellett mennie.

Megérkezett Szinyei-Merse Jenő berlini utjáról. (MTI) Szinyei-Merse Jenő kultuszminiszter csütörtökön délután visszaérkezett berlini utjáról. — Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter a német birodalom területének elhagyásakor megleghangos üdvözlő táviratot intézett Rust német birodalmi miniszterhez, amelyben köszönetet mondott a baráti fogadtatásért és szíves vendéglátásért, amelyben németországi tartózkodása alatt kíséretével együtt része volt.

BAJA 26 HÁZAT AD A SOKGYERMEKES MUNKÁCSALÁDOKNAK. Baja. (MTI.) Baja városa most épített fel sokgyermekes családoknak az utó 26 házat. A házakat sokgyermekes munkáscsaládoknak adják.

Irorság követelése Angliától. Genf. (MTI) A NTI jelenti: Ideérkezett értesülések szerint Irorságban a köztársaságiak, a munkáspártiak és a köztársasági hadsereg hadastanyáinak kísérletet tettek arra, hogy közös alapot találjanak egységes politikai fellépésre. A következő pontokban foglalták össze Irorság feltétlen követeléseit: 1. A nagy Ir köztársaság helyreállítása és az ország két részre való osztásának megejtése. 2. Valóságos gazdasági szabadság és szociális biztonság. 3. Az ír nyelv, kultúra és testnevelés ujjalesztése. 4. A tisztviselő kar megrostatlása.

MINDEN 17—25 ÉVES FINN NŐT BEHIVNAK MUNKASZOLGÁLATRA. Helsinki. (MTI.): A finn női egyesületek tervzetet dolgoztak ki, amelynek értelmében 1950-ig minden 17—25 éves nőt munkaszolgálatra hívnak be. A terv szerint 240.000 nő 2300 munkatáborban dolgozna. Finnországban a nők jelenleg önkéntes munkaszolgálatot szerveznek korhatárra való tekintet nélkül.

Szlovákiában a férfiak 50, a nők 30 éves korig katonai nevelés alá kerülnek. Pozsonyból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A szlovák parlament elfogadta a katonai nevelésről szóló törvényjavaslatot. A katonai nevelés a férfiakra 50 éves korig, a nőkre 30 éves korig terjed ki.

INTÉZKEDÉSEKET KÖVETELNEK ANGLIÁBAN A SZÜLETÉSEK CSÖKKENÉSÉNEK MEGAKADÁLYOZÁSÁRA. Genf. (MTI.) A NTI jelenti: Az angol alsóház 90 képviselője indítványt nyújtott be, amelyben intézkedést követel a születések csökkenésének megakadályozására.

Csak a Magyar Nemzeti Bank kérelmére lehet folytatni a román nemzeti bank által vagy ellene indított eljárásokat. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány rendeletet adott ki, amelynek értelmében a visszacsatolt keleti és erdélyi országgrészen a román nemzeti bank által, vagy ellene indított bírósági és hatósági eljárásokat fel kell függeszteni és csak a Magyar Nemzeti Bank kérelmére, illetve hozzájárulásával lehet folytatni. A fizetési forgalomnak a magyar szent koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országgrészen való szabályozásáról szóló 6180—1940. évi rendelet 4. szakasza alapján kiegészíthető, hogy a román nemzeti banknak a visszacsatolt keleti és erdélyi országgrészen lévő vagyonát érintő minden ügyben a román nemzeti bank helyett kizárólag a Magyar Nemzeti Bank járhat el.

KULTURELÓDÁS A BELVÁROSI MOZGÓBAN. Vasárnap, április 4-én a nagyváradi Olasz Kulturintézet Lektorátusa a Belvárosi Mozgóban kultur-előadást rendez. Bemutatásra kerül: A szépeges Portofino a Riviéra vidékéről, Olaszország legnagyobb tavának, a Garda-tónak bűbájos tájképei, ezek között Gardone, ahol D'Annunzio Gabriele, a nagy olasz költő utolsó éveit élte. A Nápoly melletti Tirreni-tenger mosta Ischia tüzszigetének bájos lát képe. A bemutató olasz filmhíradóval zárul.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál, valamint az ezekkel kapcsolatban fellépő vértórdulásoknál, fejfájásnál és álmatlanságnál igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes „**Ferroc Jószel**” keserűvizet, mert ennek has-hajtó hatása igen alapos és föltötte kellemes. Kérdezze meg orvosát!

MÜKEDVELŐ ELŐADÁST RENDEZ VASÁRNAP A KATOLIKUS LEGÉNYEGYLET. Mint csütörtöki számunkban már jelentettük, a Kat. Legényegylet f. hó 4-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel nagy műkedvelő előadást rendez. A műsor keretében színpadra kerül az „Ártatlan Don Juan” című háromfelvonásos vígjáték. A Legényegylet lapunk útján is meghívja az egyesület tagjait és barátait a nagysikerűnek ígérkező előadásra.

Fontos városrendezési ügyekben folytak megbeszélések a vároházaán

Nagyvárad, ápr. 2. Elicher Pál miniszteri tanácsos a kereskedelmi minisztériumból ma délelőtt megbeszélést folytatott Gyapay László helyettes polgármesterrel, az ügyek előadójával és Hergár Viktor műz. tanácsossal a törv. hatósági utak ügyében. Megállapodtak abban hogy a gróf Tieza István utcában még ebben az évben el kell végezni az útépitési munkálatokat. A törvényhatósági bizottság erre vonatkozó határozatát a minisztérium jóvá fogja hagyni. Ezenkívül a törvényhatóság útépitési költségvetésének terhére ugyancsak ebben az évben megépítik a Hegyközpályi utat és rendbehozzák a 4-es számú út melletti vadpatákat.

A Teleki-utca burkolásával kapcsolatban a minisztériumnak az a felfogása, hogy a kanyartól kezdődőleg a villamos síneket az úttest közepén kell elhelyezni, részben a forgalom biztonsága szempontjából, részben pedig a csator-

KORONA Filmszínház Bengázit felülmuló óriás filmremek

DZSARABUB

A most dúló afrikai harcok hőskölteménye

A CASINO világvárosi műsora

Kacagó tarka tavasz

OLASZ LAPOK GALLYAS FERENC HŐSIHALÁLÁRÓL. Róma. (MTI.): Az olasz lapok beszámolnak Gallyas Ferenc az *Uj Magyarország* munkatársának a keleti harctéren bekövetkezett hősihaláláról. A *Tribuna* megjegyzi, hogy halálának körülménye sokban emlékeztet Franco Vellani Dionisi hősihalálára.

Nagyvárad és vidéke ácsipari szakosztálya értesíti tagjait, hogy ezeget kezett és igényeiket a hivatalos órák alatt délelőtt 10 és 11 óráig április 2-től 6-ig kedden délig a szakosztály irodájában jelentsék be. Elnökség.

KASSA VÁROSA ÜNNEPSÉGET RENDEZ TELEKI PÁL EMLÉKÉRE.

Kassa. (MTI.) Kassa városa, amely olyan sokat köszönhet Teleki Pál grófnak, az idén is méltóképpen ünnepli meg emlékét. Gerinczy Pál jászóvári prépost a múlt esztendőben emlékeztetést adományozott a kassai társadalmi egyesületek munkaközösségének azaz, hogy minden esztendőben más emlékezzék meg Teleki Pál érdemeiről és munkásságáról. Az idén április 3-án Teleki Pál halálának évfordulóján Kelemen Krisztozom m. kir. titkos tanácsos, pannonhalmi főapát mond serlegbeszédet.

VAN ANYAG MÓKUSBUNDÁRA! Helsinkiből jelenti, hogy a téli vadászati időszak végétől két millió mókusbőrt nyújtottak be lebélyegzésre. Ez az eredmény 100 százalékkal mulia felül az 1941—42. évi 75 finn márkát közt ingadozik. A mókusvadászok tehát kerék 120 millió finn márkát kerestek az idén. — (TFK)

Nem lehet pótolni az elvesztett élelmiszerjegyeket

Nagyvárad, ápr. 2. Igen sokan fordultak a közellátási hivatalhoz és a város polgármesteréhez is azaz a kéressel, hogy elvesztett élelmiszerjegyeket új jegyekkel pótolják nekik. A polgármester ismételtén felhívja a lakosságot, hogy a fennálló rendelkezések értelmében az elvesztett élelmiszerjegyeket csak kivételes és különösen méltánylást érdemlő esetekben lehet pótolni, a tömeges jegypótlásról azonban szó sem lehet. A város számára kiutalt élelmiszer-mennyiséget nem emelik s így aki két fejadagot vesz igénybe, polgártársait rövidíti meg.

Tudja-e Ön...

... hogy minden idők legsikeresebb vadásza János György száz választófejedelem volt, aki életében — egy királyi vadász szavában, bár a vadászok között tudvalevőleg sok Munchausen-térmészetű ember van, nem illik kételkedni — nem kevesebb, mint 113.629 vadat, közöttük mintegy 28.000 vaddisznót és 200 medvét ejtett el? Azt a hördést viszont, hogy a halászsport hívei közül ki halad az élen, eddig nem sikerült eldönteni. Annyi azonban mindenesetre bizonyos, hogy Jacques Herbart párizsi kereskedő különös rekordjával vitathatatlanul verseny-társ nélkül van: a Szajna szennvedé-lyes amatőrhálása nemrég az 500-ik cipőt húzta ki a vízből.

... hogy egy történettudós megállapítása szerint Krisztus születése előtt 1500-tól kezdve a múlt század közepéig kereken nyolcezer „örök időkre szóló békeszerződést” tud a történelem felmutatni? Ezek az „örök és szent” szerződések azonban átlagosan csak két éves élet-tartamot tudtak elérni.

... hogy Japán a legromantikusabb házassági hirdetések hazája? 1933-ban egy japán lapban a következő házassági hirdetés jelent meg: „Őszintén állithatom, hogy szép leány vagyok. Hajam hullámai patyolat felhőként övezik fejemet. Testem hajlékony, mint a szelben hajladozó fűzfa. Arcom édes illatot lehel és világitó színekben pompázik, mint a virág. Mindazoknak az erkölcsi tökéletességnek birtokában vagyok, amelyek szükség-gesek ahhoz, hogy szerelmesem karján végigjárjam az élet útját. Ha olyan nagylelkű úrra találok, aki okos, képzett és erélyes, boldogan leszek alázatos hitvese és később örömmel osztom meg vele a rózsaszínű márványkoporsó örök béke-jét.” (MN.)

Betörők garázdálkodtak a Lukács György- uticában

Nagyvárad. Saját tud. Vakmerő betörést hajtottak végre eddig ismeretlen betörők a Lukács György-utca 44. számú házában Puskás Albert mérnök lakásán. Tegnap délelőtt 10 óra tájban két munkáskülsőjű egyén alkulcsul felnyitotta a mérnök lakását, majd ingujjra vetkőzve azt a látszatot keltették, mintha dolgozni akarnának. A megjelenő háziasszonynak be is jelentették, hogy a lakás parkettáját akarják kijavítani.

Mikor a háziasszony eltávozott, a két betörő teljesen kifosztotta a lakást, nagymennyiségű ruhát, cipőket, fehérneműt és minden értékes tárgyat emeltek el.

A rendőrség nyomozza a tetteseket.

Őszinte mozikritika

Az éjszaka leánya

— Bemutató a Belvárosi Mozgóban. —

A Belvárosi Mozgó *Az éjszaka leánya* című filmet mutatta be csütörtökön. A nagyvárosok alvilágának életéből ad a film izelítőt, kissé konvencionális színekkel a cselekmény folyamán merészen eltávolodva a valóság talajától, de a színészek játéka, elsősorban *Muráti Lili* és *Perényi László* alakításai feledtetik a darab felépítésének erőszakosságait és elhíhetőt teszik a legvalószínűlenebb fordulatokat is. A jó családból származó leány megható sorsa: előbb belesodródása csavargók és betörők környezetébe, aztán megtisztulása egy önzetlen ártfogó megbecsülésében végül a szerelemben, izgalmas fejleményeken át jut a megnyugtató, bár nem túlságosan valószínű végkifejletéhez a mesészöveg sok alkalmat nyújt a rendezőknek megkapó jelenetek kialakítására és technikai különlegességek bemutatására.

RÁDIÓ

SZOMBAT, APRILIS 3.
Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon
- 6.40 Ebresztő, Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene
- 10.15 Operarészletek.
- 11.15 Bálint Dezső hegedül.
- 11.40 A Közellátásügyi Miniszterium rádióelőadása.
- 12.10 Országos Postászenekar.
- 13.30 Honvédeink füzenek.
- 14.00 A Légierők fúvózenekara.
- 15.00 Hanglemek.
- 15.30 Bánffy Miklós beszél Koloze megyéről.
- 15.50 Jufarov: Szvit sextett.
- 17.00 Hámory Imre csavargása.
- 17.10 A MANSZ Vasutas Szakosztály Tarka-estjének közvetítése.
- 19.05 Magyar nótákat énekel Vörös Sári és Solthi Károly, kíséri Sárjai Elemér cigányzenekara.
- 20.00 Hangképek innen-onnan.
- 20.30 Egyveleg a régi jó idők legszebb operettjeiből.
- 22.15 Bura Sándor és cigányzenekara.
- 22.45 Zenekari művek.

Budapest II.

- 19.05 Mezőgazdasági félóra.
- 19.30 Szudy Nándorné zongorázik
- 20.00 Koroknay István dr. felolvasása
- 20.20 Baumgartner Margit és Uher Zita kettőseket énekel.
- 20.45 Rarsi Odón elbeszélése.

SZINHÁZ

Egy premier bérlő panasza

A legutóbbi színházi plakáton olvassuk: *Leányvásár* operett-repriz és a jobb sárokban premier-bérlés. Valóban humorizál a színház igazgatója velünk premier bérlőkkel, amikor ezt a husz éves darabot premier-bérlésben adja és hozzá, hogy véletlenül valaki bérlésének megfelelően premier darabnak ne nézze a jó öreg *Leányvásárt* és tévedésbe ne essék feltüntetni, hogy operett-repriz. Premier-repriz!

Tudjuk, hogy Nagyvárad legtürelmebb réteg a premier bérlő (érthető, hiszen a társadalom elviselni tudó rétege), de gunyt azért mégse méltóztassék üzni türelmünkől. Mert nem szöltünk a 100 százalékos bérlésről emelésre, hallgatunk türelmesen, amikor pénzünkért premier helyett állandóan reprizeket kapunk, sőt még azért sem szísszenünk fel, amikor végre jön valóban egy premier darab „mérsékelt” felemelt helyárrakkal, az sem fáj, hogy a színház vendégszereplés esetén a most már nem mérsékelt, hanem csaknem 100 százalékkal emelt helyárak dacára olyan előzékeny velünk szemben, hogy saját páholyunkat, mondjuk négy napig fenntartja, ha ezt bejelentjük, természetesen nem a bérlésre való ráfizetés mellett, hanem bérlésünkhöz 100 százalékkal emelt helyár fizetése mellett, sőt sok-sok minden egyéb előzékenységet nem vagyunk hálátlal-

nok, de vannak mégis olyan dolgok, amelyeket legyen szabad nekünk is szövtatenni, hadd tudja meg a színházi bizottság, hadd tudja meg városunk vezetősége és hadd tudják meg azok, akik néma szenvedői mindezeknek a figyelmességeknek, de eddig nem nyithatták ki szájukat.

Mikor a bérléskötés idején a színház kedves és rokonszenves művésze és titkára nálunk járt, 5—6 előadást ígért havonta. Kértem: kedves bérlőtársaim, hány előadást néztek végig premier (e szót idézőjelbe kell tenni!) bérlésben? Ötöt semmiesetre sem, de négyet sem. És így volt ez már többször.

Kértem másodsor, nem mint premier bérlő, hanem mint felemelten fizető színház látogató, milyen jogcimen lehet a 14 P-ös páholy árát 24 pengőre emelni? Nem a kolozsvári opera belett-estjéről van szó, mert az 26 P volt, hanem az azt megelőző és azt követő előadásokról. Tudomásom szerint ilyen áremeléseket a színházi bizottság nem engedélyezett, hanem csak 15—20 százalékot.

Szívesen támogatjuk a színházat, de érezze át azt a színház vezetősége is és több figyelmet tanúsítson a premier (repriz) bérlő közönség iránt. Jövőre pedig ajánlom, adjon a premier bérlésnek más nevet.

Egy premier-bérlő.

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használatra üzletében Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra házhoz jövök.

Tolnay Klári vendéjátéka a Francia szobalány-ban

Mig a „Tüvész”-ben drámai erejét mutatta meg Tolnay Klári a Szigligeti Színház színpadán, csütörtök este szíjolt ház előtt, a „Francia szobalány” című vígjátékban, páratlan kedvességével és humorával ragadta magával a nagyvárad közönséget. Mintha az ő testére-lelkére szabták volna ezt a darabot, annyira elemében él benne, soha egy pillanatig sem juttatva eszünkbe, hogy színésznővel állunk szemben, aki szerepet alakít. A leggyorsabb eszközökkel dolgozik, a szándékoltat, a túlzás legcsekélyebb árnyalata nélkül, messze elkerülve a nagy komédiázók módszereit. Minden mozdulata, minden hangárnyalata finom, nyugodt és bensőséges. Az egyik pillanatban hangos nevetésre készítet, a másikban könnyeket csal a szemébe s az ember szinte nem is tudja, hogy a játék melyik mozzanata idézte elő ezt a hatást. Elmélyült, szintiszta művészet volt, amit Tolnay Klári a „Francia szobalány” címszerepében nyújtott.

A többi szereplők közül Kemény Gizit kell kiemelniünk, aki az elkényezte-

tett s a család szerencsétlenségét elviselni nem tudó urilányt átgondoltan, jól jellemezve alakította. Különösen a szegénység elleni lázadás, a kalandos útra való elindulás és a családott visszatorés nagy jelenetében mutatott sok drámai készséget.

Fajk Rózi játékában szerencsés nekilendülés volt észlelhető ennek a tehetséges színésznőnek eddigi alakításaihoz képest. Igen jól beilleszkedett a vígjáték mozgalmasságába és őszinte, meleg hangokat ütött meg.

Tanay talán túlfiatalt az apaszerephez, amelyet játszania kellett, de ennek ellenére is sikerült illúziót keltenie. Pákozdnak, mint Tolnay Klári partnerek nehéz feladat jutott, de az ő सहancos kedvessége, eleven játékmódora a legtöbb jelenetében ezuttal is kelle-mesen érvényesült.

Az egész előadás könnyeden pergő, zavartalan s meleg feszültségekkel teljes volt, úgyhogy a közönség, amely szeretettel ünnepelte a vendégművésznőt, a nagy esték emlékével távozott a színházból.

A színházi iroda közleményei:

Pénteken délután negyed 4 órai kezdettel és este háromnegyed 7 órakor Tolnay Klári felléptével a „Francia szobalány” című nagyszerű vígjáték van a színház műsorán. Fel-emelt helyárak. Jegyek a délutáni előadásra még kaphatók a pénztárnál.

Vén diófa a bombasikerű operett-újdonosság szombaton délután filléres helyárrakkal.

Leányvásár, Jakobi Viktor híres operettjét szombaton este premier-bérlésben újítja fel a társulat. A-bérlési előadása vasárnap este. Gyönyörű kiállítás. Főszereplők: Márffy Vera, Göndör Klári, Fajk Rózi, Benkő Béla, Szabó Ernő, Pákozdy Ferenc és Mikes Béla.

Vasárnap délután negyed 4 órakor: Mária főhadnagy, a nagyszerű operett, van műsoron Jurik Julesival

a címszerepben. Olesó helyárak. Népművelési előadás keretében Hétfőn este „Esküvő.”
Mondj igazat, csak felnőtteknek kedden este filléres helyárrakkal kerül színpadra. Jegyek már válthatók. Előkészületben: *Egy nap a világ*.

HETI MŰSOR:

Pénteken délután és este: Francia szobalány. (Tolnay Klári.)

Szombaton délután: Vén diófa. Szombaton este: *Leányvásár*, premier-bérlés 30.

Vasárnap délután: Mária főhadnagy.

Vasárnap este: *Leányvásár* — A-bérlés 30.

Hétfőn este: *Esküvő*.

Kedden este: *Mondj igazat* (csak felnőtteknek).

Szolgáltatós gyógyszerárak:

I. CSOPORT:

ARANYKERESZT gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martinovich) 16-32.

KORONA gyógyszerár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rácz Rezső) 13-76.

DIANA gyógyszerár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-58.

SZENT ISVTAN gyógyszerár, Mikszáth Kálmán-utca 52. (Dr Rááber A.) 14-44.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Méznádmag kilója 10 P, fél kg 5 P. Csahamádé ciroknag 3-szor kaszálható egy kataszteri holdba 16 kg magra 25—30 mázsát terem, Kapható Magyarai János, Köröszeg, Bihar megye. 513

Erős hangú márkás rádió eladó, Ráday Gedeon-u. 30. Velence. 525

Állást nyee

KIFUTÓ-FIUT felvez a Szent László nyomda R. T. Szilágyi Dezső-u. 5.

Magas százalékkal könyvügynek keresek. Cim a kiadóban. 442

20—30 éves napszámológ és 17—18 éves ifjak felvétetnek a Dreher-Haggenmacher Sörgyárnál. Jelentkezni 10—12 óra között. 518

Kocsisokat felvez a Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés 10—12 óra között a váradezőllősi telepen. 527

Férfiszabószághoz kézimunkást felvezsek. Oláh, Szaroveszky-u. 14. 526

Különlele

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű fergék irtását 38 evi gyakorlatlalt irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 513

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Kölcsön könnyű visszafizetési feltétellel Hitelszövetkezetnél, Bethlen István-u. 6. kapható. 509

KIADOTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád. Címlő kiadó: Dr. Scheffler Ferenc. Szent László-nyomda R. T. Szerkesztő.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógepen Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.